

МІСЬКА ПРОГРАМА

забезпечення права дитини на виховання у сімейному оточенні
на 2018 – 2025 роки

1. Загальні положення

Відповідно до частини третьої статті 52 Конституції України утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу. Здобутком України є приведення в цілому національного законодавства стосовно дітей до міжнародних норм, Конвенції ООН про права дитини.

Основними засадами державної політики щодо соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа є:

- створення умов для реалізації права кожної дитини на виховання в сім'ї;
- виховання та утримання дітей за принципом родинності;
- сприяння усиновленню дітей, створення системи заохочення та підтримки усиновлювачів;

- забезпечення пріоритету форм влаштування;
- захист майнових, житлових та інших прав та інтересів таких дітей;
- створення належних умов для їх фізичного, інтелектуального і духовного розвитку, підготовки дітей до самостійного життя;

- забезпечення права на здоровий розвиток;
- забезпечення соціально-правових гарантій;
- створення умов для надання психологічної, медичної та педагогічної допомоги;

- формування системи соціальної адаптації;
- забезпечення вільним вибором сфери професійної діяльності, яка б оптимально відповідала потребам та бажанням особистості дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, а також особи із їх числа та запитам ринку праці;

- належне матеріально-технічне забезпечення незалежно від форми влаштування та утримання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа, сприяння в наданні реальної допомоги і підтримки підприємствами, установами та організаціями різних форм власності, банківськими установами, культурно-освітніми, громадськими, спортивними та іншими організаціями;

- надання правової допомоги на підставах та в порядку, встановлених законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги.

Міська програма забезпечення права дитини на виховання у сімейному оточенні на 2018 – 2025 роки (далі – Програма) спрямована на реалізацію одного із найважливіших стратегічних завдань нашої держави в забезпеченні соціального захисту дитинства – реалізацію права дитини на виховання у сім'ї.

Паспорт Програми наведено у додатку 1 до Програми.

2.Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Протягом 2012 – 2017 років в області спостерігалася тенденція щодо зменшення кількості дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування. Якщо за станом на 31 грудня 2011 року кількість таких дітей становила 2397, на 31 грудня 2012 року – 2397; на 31 грудня 2013 року – 2366, на 31 грудня 2014 року – 2345, на 31 грудня 2015 року – 2301, на 31 грудня 2016 року – 2261, то за станом на 1 жовтня 2017 року – 2238.

Кількість дітей, які перебувають на утриманні інтернатних закладів, зменшується. В області припинено діяльність трьох інтернатних закладів для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування: ліквідовано Виноградівський та Бенянський дошкільні навчальні заклади (дитячі будинки) інтернатного типу Закарпатської обласної ради та дитячий будинок „Дивосвіт” Мукачівської міської ради – навчальний заклад з частковим або повним утриманням за рахунок держави дітей, які потребують соціальної допомоги. Часлівецьку загальноосвітню спеціальну школу-інтернат для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, реорганізовано в Часлівецьку загальноосвітню спеціальну школу-інтернат I – II ступенів Закарпатської обласної ради. На сьогодні на території області функціонують три заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, із них: Чинадіївський дошкільний навчальний заклад (дитячий будинок) інтернатного типу Закарпатської обласної ради і дві загальноосвітні школи-інтернати: Домбоківська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I – II ступенів Закарпатської обласної ради та Перечинська загальноосвітня школа-інтернат I – II ступенів Закарпатської обласної ради. У зазначених закладах утримуються виключно діти – сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, за станом на 1 жовтня 2017 року в цих закладах перебувало 146 дітей з відповідним статусом, ще 101 дитина перебуває на утриманні інших інтернатних закладів області.

Проводиться робота щодо розвитку сімейних форм виховання, а саме: упродовж 2012 року – 10 місяців 2017 року до сімейних форм виховання влаштовано 2399 дітей, у тому числі: 443 – усиновлено, 1527 – передано під опіку/піклування фізичних осіб, 242 – влаштовано до прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, 187 – повернуто на виховання до батьків; створено 20 дитячих будинків сімейного типу та 38 прийомних сімей.

За станом на 30 вересня 2017 року в області функціонують 46 дитячих будинків сімейного типу та 61 прийомна сім'я, у яких виховуються 400 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування. Відсоток дітей, охоплених сімейними формами виховання, становить 84,3 відсотка.

Упродовж останніх років спостерігається суттєве зменшення рівня дитячої бездоглядності та безпритульності в області. Так, за станом на 1 січня 2007 року на обліку служб у справах дітей перебувало 214 дітей, які систематично самовільно залишають місце постійного проживання, за станом на 1 січня 2010 року – 122 дитини, а за станом на 1 жовтня 2017 року – 26.

Разом з тим, загострення соціально-економічної ситуації в країні може призвести до збільшення сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, а відтак і до збільшення кількості дітей, вихованням яких батьки не займаються. На утриманні інтернатних закладів за заявою батьків перебуває 449 дітей (за станом на 1 жовтня 2017 року).

Аналіз обліку служб у справах дітей райдержадміністрацій та міськвиконкомів дає підстави стверджувати про зростання у 2017 році кількості підоблікових дітей, які проживають у функціонально неспроможних сім'ях. Так, якщо на обліку за станом на 01.01.2017 року перебувало 709 дітей, які проживали у 294 сім'ях, де батьки або особи, які їх замінюють, ухиляються від виконання своїх батьківських обов'язків, то за станом на 1 липня 2017 року кількість таких дітей та сімей зросла до 724 та 297 відповідно.

Одним із чинників такого зростання є недостатній рівень надання соціальних послуг сім'ям з дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах, достатня кількість „соціальних сиріт”, коли діти, маючи батьків, позбавлені сімейного оточення, як наслідок – влаштування дитини до інтернатного закладу або набуття відповідного юридичного статусу.

Потребує також поліпшення якості підготовки громадян, які виявили бажання взяти на виховання у свою родину дитину-сироту, дитину, позбавлену батьківського піклування.

3. Мета Програми

Метою Програми є зниження рівня інституційного догляду дітей шляхом розвитку системи соціальних послуг на рівні громади для запобігання розлученню дітей з їхніми родинами, забезпечення функціонування альтернативних форм догляду дітей, відмінних від інтернатних, мінімізація злочинності.

4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

У ході виконання Програми передбачається:

здійснити реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (далі – заклади), в інтересах кожної дитини;

приймати рішення стосовно влаштування кожної дитини в сім'ю громадян для усиновлення, під опіку та піклування, у прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу (далі – сім'я громадян) та до закладів на основі комплексної оцінки її потреб;

забезпечити пріоритетність влаштування дитини в сім'ю громадян;

здійснювати переміщення дітей із закладу в заклад лише у тому разі, коли не існує можливостей для поліпшення їх стану в інший спосіб;

забезпечити дотримання принципу родинного походження під час влаштування дітей в сім'ї громадян і до закладів;

підвищити ефективність роботи з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах;

запобігати дитячій бездоглядності та безпритульності;

запровадити ефективний механізм взаємодії державних органів та органів місцевого самоврядування під час роботи з розлученими із сім'єю дітьми, які є іноземцями або особами без громадянства та виявили бажання особисто чи через інших осіб набути статусу біженця або особи, яка потребує додаткового захисту;

запровадити ефективні форми роботи з дітьми, які опинилися у конфлікті із законом.

Ресурсне забезпечення Програми викладено у додатку 2 до Програми.

Обсяг видатків для реалізації Програми визначатиметься щороку місцевим бюджетом на відповідний рік з урахуванням фінансових можливостей.

5.Перелік завдань і заходів з виконання Програми та результативні показники

Основними завданнями Програми є необхідність:

створити умови для забезпечення реалізації права дитини на збереження або поновлення контактів з біологічною родиною, родинним оточенням у тому разі, коли це не шкодить її інтересам;

запровадити ефективну взаємодію державних органів та органів місцевого самоврядування під час роботи з розлученими із сім'єю дітьми, які є іноземцями або особами без громадянства та виявили бажання особисто чи через інших осіб набути статусу біженця або особи, яка потребує додаткового захисту;

запровадити ефективні форми роботи з дітьми, які опинилися у конфлікті із законом;

мінімізувати випадки бездоглядності та безпритульності серед дітей.

Реалізація Програми дасть можливість:

збільшити кількість дітей, охоплених сімейними формами виховання, до 90 відсотків від загальної кількості дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування;

збільшити кількість дітей, повернутих у біологічну родину та усиновлених громадянами України;

підняти у суспільстві престиж та авторитет сімей усиновителів;

зменшити кількість дітей, вилучених із сімейного середовища;

зменшити кількість дітей, які систематично залишають місце постійного проживання;

зменшити кількість дітей, які проживають у функціонально неспроможних сім'ях;

зменшити кількість дітей, направлених до закладів;

збільшити кількість дітей, влаштованих у сім'ї громадян за місцем походження дитини;

забезпечити реалізацію права дитини на збереження або поновлення контактів з біологічною родиною, родинним оточенням у тому разі, коли це не шкодить її інтересам;

поліпшити стан соціального захисту розлучених із сім'єю дітей, які є іноземцями або особами без громадянства та виявили бажання особисто чи через інших осіб набути статусу біженця або особи, яка потребує додаткового захисту;

мінімізувати рівень злочинності серед дитячого населення області;

мінімізувати випадки бездоглядності та безпритульності серед дітей.

6.Напрями діяльності та заходи з виконання Програми.

Напрями діяльності і заходи з виконання Програми наведено у додатку 3 до Програми.

7.Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координацію і контроль за виконанням Програми здійснює служба у справах дітей виконавчого комітету Хустської міської ради.

Структурні підрозділи виконавчого комітету Хустської міської ради, організації, установи, які забезпечують виконання Програми, подають службі у справах дітей виконавчого комітету Хустської міської ради відповідну інформацію про хід реалізації Програми для узагальнення і подання в порядку, визначеному абзацом першим цього розділу.

Служба у справах дітей виконавчого комітету Хустської міської ради,
щороку подає звіт про стан виконання Програми.

СЕКРЕТАР РАДИ

В. ЕРФАН

